

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio I. De prima productione gratiae sanctificantis, & de illius causis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

§. IV.

Corollaria de vera definitione ac excellentia gratiæ.

Primum, sit gratiam habitualement rectè debere definiri, qualitatem spiritualement, supernaturalem, inhaerentem homini, & in eo permanentem, vt per illam fiat reuerà sanctus, Dei amicus, filius adoptiuus, & naturæ diuinæ confors.

Secundum sit, iustificationem rectè sic definiri, est translatio totius hominis à statu peccatoris, in quo est inimicus Dei, & dignus æterna pœna, in statum gratiæ & adoptionis filiorum Dei. Hoc est mutatio illa in qua homo habens peccatum, accipit veram eius remissionem, per gratiam internam, quâ definit esse peccator, & incipit esse iustus.

Tertium sit excellentia gratiæ sanctificantis supra omnia Dei opera tùm ordinis naturalis, tùm supernaturalis excepta vnione hypostatica, & Dei maternitate, quæ res disputatur ab interpretibus S. Thomæ quæst. 113. art. 9. & 10. Suarez lib. 6. c. 23. lib. 7. cap. vlt. Valentia q. 4. p. 1.

Probat
primò.

Primò, itaque certum mihi est gratiam esse perfectiorem alijs omnibus accidentibus qualiscunque illa sint ordinis, quamuis de lumine gloriæ ac de visione nonnulli dubitent.

Ratio tamen est quia gratia cum omnibus illis accidentibus comparatur vt radix & forma ad potentias & operationes: forma verò perfectior est potentijs & operationibus, quantuncunque illæ vitales sint, quamuis ratione vitalitatis actus illi dici possint secundum quid perfectiores quàm gratia.

Probat
secundò.

Secundò certum est, quod gratia saltem secundum propriam & specificam rationem est perfectior quàm opus vllum purè naturale, v. gr. quàm creatio cœlorum, quàm omnium Angelorum productio & dotes omnes: quia gratia est participatio diuinæ naturæ in ordine qui superat totam naturam: Deinde terminatur ad bonum æternum diuinæ participationis: quolibet autem opus naturæ terminatur ad bonum naturæ mutabilis. Vnde docet S. Thomas art. 10. ad secundum quod bonum vnius gratiæ superat bonum naturale totius vniuersi, neque dubium est quin sit perfectius, esse Deum participatione, quàm esse hominem per essentiam, etiam si certum omnino sit quod gratia cum sit accidens, imperfectior est secundum rationem genericam quàm minima substantia.

Si autem quæratur vtrum iustificatio sit opus excellentius & mirabilius quàm glorificatio.

Respondeo quod si præcisè sumatur, maius sine dubio est opus iustificatio quàm glorificatio, peccator enim magis distat à gratia, quàm iustus distat à gloria.

Deinde maior sine dubio est indulgentia Dei & misericordia, propter indignitatem hominis qui recipitur in gratiam.

QVÆSTIO II.

De causis gratiæ sanctificantis, & totius iustificationis.

S. Thomas, quæst. 113.

Explicat illas omnes distinctè Tridentinum sess. 6. cap. 7. 10. & 14. & in tractatu de poenitentia plenissime dictum est de illis, nunc omnibus illis quæ

ibi dixi satis est quatuor ponere quæ spectare videntur ad causas istius gratiæ. Primò quænam sint causæ concurrentes ad primam eius productionem. Secundò quænam causæ concurrant ad eius incrementum & perfectionem. Tertio quænam concurrant ad eius conseruationem, & perseverantiam. Quarto quænam ad eius amissionem & destructionem.

SECTIO I.

De prima productione gratiæ sanctificantis & de illius causis.

Dignitas gratiæ sanctificantis, & eius excellentia quam proposui non potest certius colligi quàm ex causis eius tùm internis subiectiua, & formali, tùm externis finali & effectiua, physica, morali, dispositiua quas attigisse singulas satis erit.

Certum igitur primò est, causam subiectiuam & quasi materialem gratiæ sanctificantis esse substantiam quamlibet creatam spiritualement & rationalem in cuius potentia obedientiali per Dei eleuationem recipitur. Ratio est, quia illud solum subiectum capax est recipiendi qualitatem hanc spiritualement cuius proprium munus est efficere Dei amicum & filium, quod solum capax est diuinæ amicitiae ac filiationis: huiusmodi est omnis & sola creatura rationalis, alias enim creaturas amare Deus potest, amicitia non est nisi ad naturam intelligentem & liberam, sola ergo creatura rationalis capax est gratiæ cum sola capax sit filiationis & hereditatis, si autem poneret Deus gratiam in aliquo subiecto experite rationis, gratia non redderet subiectum hoc gratum & amicum Dei, sed redderet tantum illud habens gratiam qui est effectus formalis primarius gratiæ, sicut si poneretur in lapide verbum mentis, non redderetur lapis intelligens sed habens verbum mentis. Dixi deinde quod omnis creatura rationalis subiectum est gratiæ capax, humanitas enim Christi non caret hoc ornamento imò dixi esse probabilissimum quod gratia eius non solum substantialis sed etiam accidentaliter infinita est categorematicè, vel certè sit tale infinitum non est possibile certum est quod gratia illa est intensissima & in summo gradu quem Deus rationabiliter dare potuit filio suo dilectissimo, quem constituit caput omnis creaturæ, ac fontem ex cuius plenitudine accepturi erant omnes homines: Alterum subiectum in quo residet plenitudo gratiæ Maria est Deipara quam gratia plenam meritò Angelus esse dixit, quia sicut congregationes aquarum vocauit Deus Maria, ita congregationes gratiarum appellauit Maria. Angeli deinde plenitudinem habent gratiæ, omnes beati, omnes in terris amici Dei in quibus gratia fundat totam vitam supernaturalem, & radix est omnium bonorum.

Certum est secundò, causam formalem totius iustificationis vt sæpè dixi, esse gratiam hanc præcellentissimum omnium charismatum, per quam veluti animam constituitur homo ille supernaturalis & Deificatus, nisi malis dicere formam, quâ constituitur homo iustus, esse personam ipsam Spiritus Sancti nouo modo præsentem animæ: illius vnionem cum anima esse gratiam quæ huius præsentiae nexus est: intellectum esse in patria lumen gloriæ, in via lumen fidei, & prudentiæ: Deinde dona Spiritus Sancti pertinentia ad intellectum, donum scilicet sapientiæ, donum scientiæ, donum intellectus, donum consilij, Voluntatem esse habitum Charitatis Spei & aliarum virtutum ac donorum Spiritus Sancti quæ voluntatis sunt propria.

Certum est tertio, causam effectiuam iustificationis aliam

Subiectum
primam
gratiæ.

Causa
formalis
gratiæ.

Causa
effectiua
iustificationis.

aliam primò esse physicam, & illa sine dubio solus Deus est, ego sum qui deleo iniquitates tuas, gratia enim solius Dei esse potest opus ut patet.

Secundò, aliā esse moralem & meritoriam principalem illa est Christi Crux ex qua, sola fluunt torrentes gratiarum, hic enim fons est patens domui David in ablutionem peccatoris, & menstruata.

Tertiò, aliā esse causam moralem sed instrumentalem, sacramenta videlicet, in quibus velut vasis aureis repositum est balsamum istud omnem sanans languorem, verbum Dei & concionatores aut ministri sacramentorum.

Quartò, denique aliā esse causam dispositiuam, actus videlicet peccatoris, quibus disponimur proximè ad introductionem celestis formæ, actus illi sunt necessarii saltem duo Fidei & charitatis, ordinariè autem sunt quatuor actus Fidei, actus timoris, actus Spei, ac demùm actus dilectionis super omnia, nam hic est progressus ordinarij triumphantis in nobis Spiritus Sancti, & plena hominis conuersio ad Deum, ut fuscè in tractatu de gratia dictum est.

Causa finalis iustificationis.
Certum est quartò, causam finalem iustificationis esse primò gloriam Dei: *Omnes peccauerunt* (inquit Apostolus) *& egent gloria Dei*, unde iustificationem vocat Augustinus: *Maximam Dei magnificentiam*, omnia enim Dei attributa totam in ea magnificentiam suam exerunt: secundò gloriam Christi Mediatoris: *Prædestinavit enim nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum in ipsum secundum propositum voluntatis in laudem gloriæ gratiæ suæ, in qua glorificauit nos in dilecto filio suo, in quo habemus redemptionem per sanguinem eius secundum diuitias gratiæ eius quæ superabundauit in nobis, ut habetur Ephesiorum 1.* Tertiò causam eius etiam finalem esse vitam æternam & glorificationem omnium electorum certum ex Apost. Roman. 6. *Habemus* (inquit) *fructum nostrum in sanctificationem, finem verò vitam æternam.*

Ex his igitur causis non est difficile intelligere totum progressum diuinæ natiuitatis & vitæ quæ non est aliud quàm origo gratiæ quam effundit Deus in animam ex meritis Crucis Christi, ut totam illam ad se trahat, & suæ diuinitatis gloria veluti perfundat.

SECTIO II.

De augmento & perfectione gratiæ sanctificantis.

Certum est primò, gratiam illam iustificationis in prima remissione semel acceptam augeri posse intensiue ac crescere gradualiter ad modum aliarum qualitatum, quæ augentur in eodem subiecto per additionem gradus ad gradum, alia enim est claritas solis, alia claritas lunæ, alia claritas stellarum, inquit Apostolus 1. ad Corinthios cap. 13. quia scilicet iusti sicut in gloria differunt, ita differunt in gratia, quæ augetur per bona opera, sanctorum enim semita quasi lux splendens procedit, & crescit vique ad perfectam diem. Huius autem augmenti & perfectionis gratiæ causas excogitare non possumus nisi quatuor.

Prima petitur ex actibus essentialiter & obiectiue perfectioribus: actus enim virtutum perfectiorum sunt haud dubiè magis meritoria gratiæ ac gloriæ quàm actus virtutum perfectiorum actus v. gr. charitatis virtutis specialis productiui maioris gratiæ quàm actus temperantiæ ac fortitudinis: Ideo magni momenti est elicere actus Theologicarum virtutum præsertim charitatis, & actus religionis quæ inter morales primum tenet locum, vel etiam actus aliarum virtutum elicere ex motiuis virtutum perfectis-

simarum, quia tunc actus illi externi habent meritum plurium virtutum.

Secunda causa petitur ex actibus tum internis tum externis feruentioribus, id est elicitis cum maiori affectu ad motuum virtutis, & præsertim placendi Deo. Certum enim est quod actus intensissimus æquiualeat innumeris actibus remissis ut postea dicitur, sufficit enim ad producendum habitum intensissimum, quem actus remissi vix innumeri producerent.

Tertia causa petitur ex actibus frequentioribus, cum enim nullus sit actus qui non augeat gratiam, certè quo illi plures fuerint eo maius erit augmentum gratiæ: unde patet, quàm facile sit augere gratiam, primò eliciendo plurimos actus internos virtutum perfectissimarum, secundò singulos actus externos eliciendo ex motiuis plurium virtutum.

Quarta causa èque certissima huius augmenti erit susceptio frequentissima & feruentissima sacramentorum, quia illa causant gratiam non solum ex opere operantis, sed etiam ex opere operato, unde si sæpe, si feruenter sacramenta suscipiantur crescet gratia in immensum, quia in ijs exercentur virtutum actus perfectissimi, feruentissimi & quamplurimi, ex quibus crescit etiam gratia ex opere operato. Vide Suarez lib. 9. cap. 1. & 2.

Certum est secundò, gratiam illam & sanctitatem crescere posse magis ac magis absque vllò termino, in homine quandiu est in via. *Operamini dum dies est* (inquit Christus) *venit nox cum nemo poterit operari*, atque ita nullum est tempus in quo non possimus negotiari, & in immensum diuitias salutis augere. Ratio est, quia status viatoris exigit ut semper accedere possimus ad terminum viæ, accessus autem ille augmentum est gratiæ, sicut recessus est amissio gratiæ. Deinde sicut nullus est status in quo Deus non det gratias sufficientes ad vitandum peccatum, sic nullus est status iustitiæ in quo non suggerat Deus auxilia quibus rectè operemur, & noua faciamus incrementa gratiarum. *Qui iustus est iustificetur adhuc, & qui sanctus est sanctificetur adhuc.* Neque tamen propterea sequitur fieri posse ut attingamus gradum gratiæ quem acquisiuit beata Virgo, vel etiam Apostoli, quia licet possimus elicere actus bonos perfectissimos, feruentissimos frequentissimos: non habemus tamen gratias sufficientes ad eliciendos actus adeò perfectos ut per eos euehamur ad gratiam illam beatæ Virginis.

Certum est tertiò, gratiam in homine viatore nunquam ita posse crescere, ut extinguat penitus in eo fomitem peccati, & rebellionem concupiscentiæ, quamuis propter habitus adiunctos valde illam minuat & assuefaciat appetitum rationi obedire: imò nec vnquam adeò perfecta gratia euadit ut per eam abstinere homo possit ab omni peccato veniali, nisi specialibus auxilijs præueniatur à Deo & confortetur ut patet ex secunda disputatione.

Superesset hic dicere per quos actus fiat augmentum gratiæ, vtrum actus etiam remissiores illam augeant, & qua proportionem illud augmentum fiat, quod dicitur commodiùs initio sequentis tractatus ubi de habitibus Theologicis sermo erit.

SECTIO III.

De conseruatione gratiæ, & de perseuerantia illius usque ad mortem.

Certum est primò, quod homo iustus gratiam in iustificatione acquisitam conseruare non potest per aliquod notabile tempus, nisi eliciat multa bona opera, sine quibus neque vitari potest peccatum, neque

Secunda causa.

Tertia causa.

Quarta causa.

Gratiæ augmentum sine termino.

Fomes peccati minuitur per gratiam.

Necessitas bonorum operum.